

ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

UOHSX00955GH

Číslo jednací:
ÚOHS-D0696/2016/VP-49338/2016/420/ESI

Vyřizuje:
JUDr. Slaměnová

Brno:
21. 12. 2016

Vážený pane starosto,

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, Oddělení veřejné podpory, (dále jen „Úřad“) obdržel Vaši žádost o stanovisko k možné veřejné podpoře města Trutnova vůči společnosti INGSERVIS, s.r.o. ve Vámi popisovaném případě plánovací smlouvy a dohody o narovnání a novaci.

Úvodem si dovoluji upozornit na to, že Úřad v souladu se zákonem č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, vystupuje v roli poradenské, koordinační, monitorovací a konzultační. Úřad vydává nezávazná stanoviska, která mají sloužit jako doporučení, jak postupovat v souladu s pravidly veřejné podpory. Rozhodovací pravomoc převzala po vstupu České republiky do Evropské unie Evropská komise a Soudní dvůr Evropské unie. K posouzení otázky veřejné podpory jsou rovněž příslušné vnitrostátní soudy.

Základní kritéria definice veřejné podpory jsou stanovena v čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“), kdy v souladu s uvedeným ustanovením jsou s vnitřním trhem neslučitelná – a tedy zakázaná – opatření, která kumulativně splňují následující podmínky: 1) podpora je poskytnuta z veřejných prostředků (včetně prostředků veřejnoprávních subjektů), 2) podpora zvýhodňuje určité podniky nebo určitá odvětví podnikání a je selektivní (tj. nejedná se o obecné opatření), 3) je narušena nebo hrozí narušení soutěže a 4) je ovlivněn obchod mezi členskými státy. Pojem „podnik“ se pro účely veřejné podpory vykládá tak, že jde o subjekt, který vyvíjí ekonomickou činnost, a to bez ohledu na jeho právní formu. Ekonomickou činností se přitom rozumí nabízení zboží a/nebo služeb na trhu. Obecný zákaz veřejné podpory, který vyplývá z čl. 107 odst. 1 SFEU, platí, pokud určité opatření zakládající veřejnou podporu není pokryto některou z obecných nebo individuálních výjimek. Naopak o veřejnou podporu se nebude jednat za situace, kdy dojde k vyloučení nejméně jednoho pojmového znaku. Lze rovněž uvést, že obecně je možné vyloučit druhý znak, tedy poskytnutí výhody, v případě, že postup veřejného orgánu odpovídá principu soukromého investora¹. Princip soukromého investora znamená, že veřejný orgán v daném právním vztahu vystupuje jako kterýkoli soukromý subjekt na trhu, tzn. se zaměřením na maximalizaci tržní ceny.

¹ Viz např. Sdělení Komise o pojmu státní podpora uvedeném v čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie (2016/C 262/01), které je aplikovatelné od jeho zveřejnění v Úředním věstníku EU.

Z popisu situace je patrné, že ve Vašem případě dochází k nakládání s veřejnými prostředky, tj. s prostředky města Trutnova. Společnost INGSERVIS, s.r.o. vystupuje v pozici podniku, neboť nabízí zboží a služby na trhu, tedy vykonává činnost jako developer. K otázce zhodnocení toho, zda by byla podniku poskytnuta výhoda, kterou by za běžných tržních podmínek nezískal, viz níže. K naplnění znaku narušení soutěže postačí reálná hrozba takového narušení. Prakticky každá výhoda plynoucí z veřejných rozpočtů je způsobilá narušit či ohrozit fungování soutěže. Koncepce dotčení obchodu je v rozhodovací praxi orgánů Evropské unie pojmána poměrně široce. Obchod mezi členskými státy může být dotčen i v případě, že příjemce veřejné podpory své produkty či služby neexportuje. Stačí tedy, že podpora posílí vnitrostátní pozici příjemce, který soutěží se subjekty podílejícími se na obchodu v rámci Evropské unie. Posílením pozice příjemce je ztížena pozice jeho konkurentů spočívající v horší možnosti umístit na trhu v rámci příslušného členského státu své výrobky nebo služby².

Při použití zásady soukromého investora v tržním hospodářství, která vylučuje poskytnutí veřejné podpory, by mělo být posuzováno, zda soulad veřejné investice s tržními podmínkami je důkladně a komplexně doložen, a to buď prostřednictvím významné účasti soukromých investorů, nebo prostřednictvím řádného obchodního plánu, z něhož vyplývá přiměřená návratnost investic. Pokud se projektu účastní soukromí investoři, je nutnou podmínkou, že budou muset převzít riziko spojené s danou investicí za stejných podmínek jako veřejný investor. Totéž se uplatní i na jiné formy státní podpory, jako jsou zvýhodněné půjčky a záruky.

Evropská komise při užití testu soukromého investora posuzuje, zda se orgán veřejné moci v konkrétním případě zachoval tak, jak by se zachoval soukromý investor v rámci tržního hospodářství. Z rozhodovací praxe Evropské komise a Soudního dvora Evropské unie vyplývá, že princip soukromého investora bude naplněn především tehdy, pokud orgán veřejné moci jednal za účelem maximalizace zisku s vidinou návratnosti investice, případně minimalizace ztrát a rizik, bez zohledňování sociálních a regionálních aspektů.

Princip soukromého investora byl vymezen např. v rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie k případu C 234/84 *Belgie v Komise*, ve kterém bylo uvedeno, že: „Vhodnou cestou k určení, zda opatření zakládá veřejnou podporu, je stanovení, zda, za jakých podmínek a v jakém rozsahu je podnik schopen získat sumu na kapitálových trzích. V případě podniku, jehož základní kapitál je téměř celý v držení orgánů veřejné moci, je třeba posoudit, zda by privátní akcionář s ohledem na rentabilitu vložených prostředků bez zvažování sociálních, regionálních a sektorálních dopadů, akciový kapitál upsal či nikoliv.“ Takové jednání je také podpořeno např. rozhodnutím Soudu prvního stupně T-296/97 ve věci *Alitalia*, ve kterém bylo stanoveno, že chování soukromého investora v tržním hospodářství je dáno vyhlídkami týkajícími se návratnosti investic. Rovněž sledování dosažení dlouhodobé ziskovosti pro hodnocení chování, které odpovídá jednání soukromého investora, je zmíněno v rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie v případě C- 05/89 ve věci *Alfa Romeo*.

Ve vztahu k zamýšlené transakci Úřad doporučuje vytvořit analýzu hodnotící zamýšlené kroky a ověřit zda postup odpovídá principu soukromého investora, a to před provedením samotné transakce, tj. před uzavřením dohody o narovnání a novaci. Lze rovněž doporučit, aby byl porovnán postup a jeho následky v případě plnění závazků vyplývajících pro smluvní strany

² Tyto závěry lze podpořit rozhodovací praxí Soudního dvora Evropské unie (C-75/97 *Maribel* [1999] ECR I-3671).

z plánovací smlouvy s postupem a následky podle dohody o narovnání a novaci. V případě, že bude soulad s principem soukromého investora potvrzen, nebude se jednat o poskytování výhody ve prospěch společnosti INGSERVIS, s.r.o. S ohledem na skutečnost, že o veřejnou podporu se jedná tehdy, pokud jsou kumulativně naplněny všechny její pojmové znaky, může být analýzou přinejmenším vyloučen znak zvýhodnění, a proto by se o veřejnou podporu nejednalo. Zamezení poskytnutí výhody ze strany města Trutnova lze rovněž zajistit tak, že při vzájemném protiplnění ve vztahu ke společnosti INGSERVIS, s.r.o. nebude město za služby a vybudovanou infrastrukturu platit cenu vyšší než je cena tržní (stanovení cen by mělo být doloženo znaleckým posudkem), resp. město získá infrastrukturu za zvýhodněných podmínek v porovnání s celkovými investicemi, které v rámci projektu vynaložilo.

Toto posouzení vyjadřuje doporučující stanovisko Úřadu k dané problematice, vyplývající z jeho praxe jakožto konzultačního, koordinačního, poradenského a monitorovacího orgánu v oblasti veřejné podpory za využití dosavadních předpisů, judikatury Soudního dvora Evropské unie, rozhodnutí Evropské komise a dalších zdrojů z oblasti veřejné podpory.

V případě potřeby další konzultace se na nás neváhejte obrátit.

S pozdravem

Mgr. Libuše Bílá
Oddělení veřejné podpory, vedoucí

Obdrží:

Vážený pan

Mgr. Ivan Adamec

starosta města Trutnova

Městský úřad Trutnov

Slovanské náměstí 165

541 16 Trutnov